

GEDRAGSCODE INTEGRITEIT BURGEMEESTER EN WETHOUDERS BERKELLAND 2023

Inleiding

In Nederland worden met enige regelmaat bedenkingen geuit over de integriteit van de politiek. Wethouders worden bevraagd over hun declaratiegedrag, raadsleden over vriendjespolitiek, leden van de Tweede Kamer en Commissarissen van de Koning over nevenfuncties en de inkomsten die zij daaruit genereren. Incidenten die politieke ambtsdragers betreffen halen de dag- en weekbladen. Opiniemakers uiten hun zorgen en oordelen.

Intussen kent de Nederlandse politiek een hoog niveau van integriteit. Vergeleken met hun collega's in andere landen begaan politieke ambtsdragers in Nederland weinig schendingen. Dit is het geval, ondanks dat politici aan veel verleidingen blootstaan en zich veel kansen aan hen voordoen om op die verleidingen in te gaan. Omkoping (corruptie) hebben we zo goed als uitgebannen.

Doel van deze gedragscode

Deze code wil duidelijkheid geven over wat de wet vraagt van de burgemeester en de wethouders. De gedragscode heeft als doel de collegeleden weerbaarder te maken in de huidige politieke context. Dit doet de code in eerste instantie door in heldere taal duidelijkheid te geven over wat de wet van hen verlangt, zodat collegeleden beschermd zijn tegen onnodige misstappen. De code biedt daarmee basis voor het onderlinge gesprek over integriteit. Integriteit krijgt uiteindelijk pas betekenis door handelen. De gedragscode biedt bovendien een basis om op zorgvuldige wijze op te kunnen treden tegen (mogelijke) schendingen. Het stelt namelijk de voorwaarden vast waaraan het handelen van collegeleden en politieke ambtsdragers minimaal moet voldoen.

Deze gedragscode

Op drie plekken is deze code strenger dan de wet:

- deze code verplicht collegeleden ertoe niet alleen belangenverstrengeling en corruptie te voorkomen, maar ook de schijn daarvan tegen te gaan;
- deze code hanteert een 'nee, tenzij'-beleid voor het aannemen van geschenken;
- deze code onderstreept het belang van onderlinge omgangsvormen, mede met het oog op de kwaliteit van en het vertrouwen in het lokaal bestuur.

In de bijlagen vindt u specifieke verwijzingen naar alle relevante wetsartikelen. Deze code is in lijn gebracht met de Wet bevorderen integriteit en functioneren decentraal bestuur. Deze wet is op 1 januari 2023 van kracht geworden. De wet heeft de volgende gevolgen voor gemeenteraad, burgemeester en wethouders:

- nieuwe wethouders moeten een Verklaring Omtrent Gedrag (VOG) overleggen.
- de geheimhoudingsprocedure is op een aantal punten veranderd.
- raadsleden, burgemeester en wethouders moeten nevenfuncties terstond en ook elektronisch openbaar maken.
- onverenigbare functies en de stemonthouding zijn duidelijker geregeld.
- de Commissaris van de Koning heeft een prominentere positie bij integriteitskwesties in een gemeente.

Bestuursorganen

Het gemeentebestuur bestaat uit raad, college en burgemeester. Dit zijn de drie bestuursorganen. In de raad ligt het accent op het maken van politieke keuzes, het college is belast met het dagelijks bestuur. De burgemeester is voorzitter van beide en heeft daarnaast een aantal eigen taken. Voor elk van de drie bestuursorganen vraagt de wet een door de raad vast te stellen gedragscode. Voor Berkelland zijn in het verleden twee aparte codes opgesteld, die vanuit eenzelfde perspectief zijn geschreven. De

voorliggende gedragscode is bestemd voor burgemeester en wethouders van de gemeente Berkelland.

Een complete code in heldere taal is van grote betekenis voor zowel zorgvuldige naleving van de regels als de handhaving ervan. De code heeft, met andere woorden, zowel een preventieve als een repressieve functie.

Deze gedragscode heeft een aantal basale kenmerken. De gedragscode:

- ontlast de morele oordeelsvorming van individuen;
- stelt de norm;
- definieert specifieke handelingen als schendingen;
- maakt zorgvuldig optreden tegen schendingen mogelijk.

Afspraken over hoe te handelen in geval van een vermoeden van een schending van de regels uit deze gedragscode zijn vastgelegd in het Uitvoeringsprotocol Integriteit Berkelland 2023.

Paragraaf 1. Algemene bepalingen

Artikel 1.1

Deze gedragscode geldt voor de burgemeester en de wethouders van de gemeente Berkelland.

Artikel 1.2

Deze gedragscode is openbaar en via internet beschikbaar.

Paragraaf 2. Regels rond (schijn van) belangenverstrengeling

Artikel 2.1.1

1. De burgemeester maakt bij aanvaarding van het ambt zijn (neven)functies openbaar. Hij levert de gemeentesecretaris deze informatie aan, die de informatie openbaar maakt bij aanvang van het ambt. Als tijdens de vervulling van het ambt een nieuwe (neven)functie aanvaard wordt of de omstandigheden met betrekking tot een bestaande (neven)functie wijzigen, wordt de informatie die hierop betrekking heeft terstond door de burgemeester aangeleverd bij de gemeentesecretaris.
2. De informatie betreft in ieder geval:
 - a. de omschrijving van de (neven)functie;
 - b. de organisatie voor wie de (neven)functie wordt verricht;
 - c. of het al dan niet een (neven)functie betreft uit hoofde van het ambt;
 - d. of de (neven)functie bezoldigd of onbezoldigd is en
 - e. indien bezoldigd wat de inkomsten daaruit zijn.
3. De gemeentesecretaris legt hiervoor een overzicht aan en beheert dit overzicht. Het overzicht is openbaar en via internet beschikbaar.
4. De burgemeester die familie- of vriendschapsbetrekkingen of anderszins persoonlijke betrekkingen heeft met een aanbieder van diensten aan de gemeente, onthoudt zich van deelname aan de beraadslaging en besluitvorming over een voorstel waar de aanbieder bij betrokken is.

Artikel 2.1.2

1. De wethouder maakt voorafgaand aan zijn benoeming door de raad zijn (neven)functies openbaar. Hij levert de gemeentesecretaris deze informatie aan, die openbaar gemaakt wordt bij aanvang van het wethouderschap. Als tijdens het wethouderschap een nieuwe (neven)functie aanvaard wordt of de omstandigheden met betrekking tot bestaande (neven)functies wijzigen, wordt de informatie die hierop betrekking heeft terstond door de wethouder aangeleverd bij de gemeentesecretaris.
2. De informatie betreft in ieder geval:
 - a. de omschrijving van de (neven)functie;
 - b. de organisatie voor wie de (neven)functie wordt verricht;

- c. of het al dan niet een (neven)functie betreft uit hoofde van het ambt;
 - d. of de (neven)functie bezoldigd of onbezoldigd is en
 - e. indien bezoldigd - voor zover deze openbaar gemaakt moet worden - wat de inkomsten daaruit zijn.
- 3. De gemeentesecretaris legt hiervoor een overzicht aan en beheert dit overzicht. Het overzicht is openbaar en via internet beschikbaar.
 - 4. De wethouder die familie- of vriendschapsbetrekkingen of anderszins persoonlijke betrekkingen heeft met een aanbieder van diensten aan de gemeente, onthoudt zich van deelname aan de beraadslaging en besluitvorming over een voorstel waar de aanbieder bij betrokken is.

Artikel 2.2

De burgemeester en de wethouder handelen in de uitoefening van hun ambt niet zodanig, dat zij vooruitlopen op een functie na aftreden.

Artikel 2.3

- 1. Het college van burgemeester en wethouders kan besluiten de oud-burgemeester en een ex-wethouder gedurende een jaar na aftreden uit te sluiten van het tegen beloning verrichten van werkzaamheden ten behoeve van de gemeente.
- 2. De uitsluiting geldt niet bij aanvaarding van een dienstbetrekking bij de gemeente waar hij burgemeester onderscheidenlijk wethouder was. Voor werving, selectie en indiensttreding bij de gemeente zijn de voor het ambtelijk personeel geldende regels ter zake van overeenkomstige toepassing.

Artikel 2.4

- 1. Burgemeester en wethouders kunnen de oud-burgemeester en een ex-wethouder niet eerder dan een jaar na aftreden voordragen als kandidaat voor benoeming tot commissaris dan wel bestuurslid van een verbonden partij.
- 2. Onder verbonden partij wordt verstaan hetgeen hieronder wordt verstaan in artikel 1.1 van het Besluit begroting en verantwoording provincies en gemeenten.

Paragraaf 3. Informatie

Artikel 3.1

De burgemeester respectievelijk de wethouder zorgt ervoor, dat vertrouwelijke en geheime informatie waarover hij beschikt, veilig wordt bewaard.

Artikel 3.2

De burgemeester respectievelijk de wethouder maakt niet ten eigen bate of ten bate van derden gebruik van in de uitoefening van het ambt verkregen (nog) niet openbare informatie.

Paragraaf 4. Geschenken, faciliteiten, excursies, evenementen en andere uitnodigingen

Artikel 4.1

- 1. De burgemeester respectievelijk de wethouder accepteert geen geschenken, faciliteiten en diensten tenzij:

- a. het weigeren, teruggeven of terugsturen indruist tegen de gangbare fatsoensnormen, de gever zou kwetsen of bijzonder in verlegenheid zou brengen;
 - b. het weigeren, teruggeven of terugsturen om praktische redenen onwerkbaar is;
 - c. het gaat om een incidentele, kleine attentie (zoals een bloemetje of fles wijn) met een maximumbedrag van € 50,- waarbij de schijn van beïnvloeding minimaal is.
2. Geschenken die de burgemeester respectievelijk de wethouder uit hoofde van zijn ambt ontvangt en die een geschatte waarde van meer dan € 50,- vertegenwoordigen, dient hij of te wel terug te zenden aan de aanbieder of te wel te melden en in te leveren bij de gemeentesecretaris, waarmee ze eigendom van de gemeente worden.
3. De gemeentesecretaris legt een register aan van geschenken met een geschatte waarde van meer dan € 50,-. In het register is aangegeven welke bestemming de gemeente hieraan heeft gegeven.
4. Geschenken worden door de burgemeester respectievelijk de wethouder niet op het huisadres ontvangen. Als dit toch gebeurt, wordt dit gemeld bij de gemeentesecretaris.

Artikel 4.2

1. De burgemeester respectievelijk de wethouder accepteert geen lunches, diners, recepties en andere uitnodigingen die door anderen betaald of georganiseerd worden, tenzij dat behoort tot de uitoefening van de functie en de aanwezigheid beschouwd kan worden als functioneel.
2. Bij twijfel legt de burgemeester respectievelijk de wethouder de uitnodiging ter bespreking voor aan het college van burgemeester en wethouders.

Artikel 4.3

1. Invitaties voor excursies, evenementen en buitenlandse reizen voor rekening van anderen dan de gemeente legt de burgemeester respectievelijk de wethouder vooraf ter bespreking voor aan het college van burgemeester en wethouders. Dit met uitzondering van reizen in het kader van de Euregio, naar Europese instellingen en naar naburige grensgemeenten.
2. De burgemeester onderscheidenlijk de wethouder neemt geen uitnodigingen voor excursies en evenementen aan die zijn onafhankelijke positie ten opzichte van de aanbieder kan beïnvloeden.
3. De in het eerste lid genoemde informatie is openbaar.

Paragraaf 5. Gebruik van voorzieningen van de gemeente

Artikel 5.1

1. Het bestuursorgaan richt de financiële en administratieve organisatie van door de gemeente aan de burgemeester of wethouder beschikbaar te stellen voorzieningen zodanig in, dat er een getrouw beeld mogelijk is van de juistheid en rechtmatigheid van de uitgaven en hanteert heldere procedures over de wijze waarop functionele uitgaven rechtstreeks in rekening worden gebracht of kunnen worden gedeclareerd bij de gemeente.

2. De burgemeester respectievelijk de wethouder verantwoordt zich over zijn gebruik van de voorzieningen volgens de in het kader van het eerste lid vastgelegde regels en procedures.

Artikel 5.2

De burgemeester respectievelijk een wethouder declareert geen kosten, die al op andere wijze worden vergoed.

Artikel 5.3

Gebruik door de burgemeester respectievelijk de wethouder van voorzieningen en eigendommen van de gemeente ten eigen bate of ten bate van derden is niet toegestaan, tenzij hierover andere afspraken zijn gemaakt of hierop andere gemeentelijke regelingen van toepassing zijn.

Paragraaf 6. Reizen buitenland

Artikel 6.1

1. De burgemeester respectievelijk de wethouder meldt het voornemen tot een buitenlandse dienstreis of een uitnodiging daartoe aan het college van burgemeester en wethouders. Hij verschaft daarbij informatie over het doel en de duur van de reis, de bijbehorende beleidsoverwegingen, de samenstelling van het gezelschap dat meereist, de geraamde kosten en de wijze waarop van het reisverslag wordt gedaan.
2. De burgemeester onderscheidenlijk de wethouder meldt daarbij ook als hij voornemens is om de buitenlandse reis voor privédoeleinden te verlengen of om zijn partner te laten meereizen. De extra kosten van de verlenging komen daarbij volledig voor eigen rekening.
3. Burgemeester en wethouders betrekken alle aspecten in de besluitvorming en informeren de gemeenteraad zo spoedig mogelijk over het genomen besluit.

Artikel 6.2

De burgemeester respectievelijk een wethouder legt verantwoording af over afgelegde buitenlandse dienstreizen.

Artikel 6.3

Voor de toepassing van de artikelen 6.1 en 6.2 wordt onder buitenlandse dienstreis niet verstaan een dienstreis naar een Europese instelling of een dienstreis naar een buurgemeente in het buitenland.

Paragraaf 7. Regels rond de onderlinge omgang en de gang van zaken tijdens en na afloop van vergaderingen

Artikel 7.1

Collegeleden gaan respectvol met elkaar en met ambtenaren om, zijn open en eerlijk en bevorderen het debat op basis van feiten.

Artikel 7.2

Collegeleden houden zich tijdens vergaderingen en bijeenkomsten aan het reglement van orde. Aanwijzingen van de voorzitter volgen zij op.

Artikel 7.3

Collegeleden onthouden zich in het openbaar, dus ook in commissie-, raadsvergaderingen en raadsinformatiebijeenkomsten van negatieve uitlatingen over

gemeenteambtenaren. Ook in de media en op sociale media vallen zij elkaar niet persoonlijk aan.

Artikel 7.4

Collegeleden bejegenen elkaar, raadsleden en ambtenaren op correcte wijze in woord, gebaar en geschrift. Grensoverschrijdend gedrag tolereren we niet. Dit zijn omgangsvormen die door de persoon die het ondergaat als gedwongen en /of ongewenst worden ervaren. Gedrag waardoor iemand zich bedreigt, beledigd, gekwetst of onveilig voelt.

Artikel 7.5

Collegeleden twijfelen niet in het openbaar- in de raad, de media of op sociale media- aan elkaars integriteit.

Artikel 7.6

Bij onenigheid in de onderlinge omgang of de gang van zaken tijdens vergaderingen gaan collegeleden, mogelijk onder begeleiding, het gesprek met elkaar aan.

Paragraaf 8. Uitvoering gedragscode

Artikel 8.1

De gemeenteraad bevordert de eenduidige interpretatie van deze gedragscode. In geval van leemten en onduidelijkheden in deze gedragscode voorziet hij daarin.

Artikel 8.2

1. De gemeenteraad bespreekt in zijn vergadering of die van het presidium regelmatig het onderwerp integriteit in het algemeen en van deze gedragscode in het bijzonder.
2. Als een collegelid twijfelt aan een eigen handeling of die van een andere politieke ambtsdrager volgt het collegelid de processtappen zoals vastgelegd in het Uitvoeringsprotocol Integriteit over de handhaving van de integriteit van het gemeentebestuur Berkelland.

Paragraaf 9. Inwerkingtreding en citeertitel

Artikel 9.1

Deze gedragscode treedt in werking de dag na bekendmaking.

Artikel 9.2

Bij inwerkingtreding van deze Gedragscode wordt de Gedragscode integriteit burgemeester en wethouders Berkelland 2016 ingetrokken.

Artikel 9.3

Deze gedragscode kan worden aangehaald als Gedragscode integriteit burgemeester en wethouders Berkelland 2023.